

22 אוגוסט, 2018

עפר בר-און
אילן שביט
רון צין
יובל גלאון
אמיר ויתקון
רוית ברעם-מזוז
ירון סילבר
אלין סטריכמן
דן אור
רועי הכט
תומר גור
ליטל ברשת
סלאם חאמד
אילת חותה
שלי לב-שרמן
טלי גראיפר
הלנה מיידמן
נטלי בן דוד יוסף
סיון רזנבלט
אפרת גרנית
עדי נגמגלי
צביה זיכרמן
שיר-לי שיש
תומר רייניך
אור גולדשמיד
אסף טננבאום
יובל שרמן
ענבר טל
עמיר רבאח
אלינה שכטר

לכבוד	לכבוד	לכבוד	לכבוד
שר החקלאות - אורי	שר האוצר - משה	שר הכלכלה והתעשייה -	שר החקלאות - אוריאל
משרד החקלאות	משרד האוצר	משרד הכלכלה והתעשייה	משרד החקלאות
ת.ד. 30, בית דגן, 5025001	רח' קפלן 1	רחוב בנק ישראל 5	ת.ד. 30, בית דגן, 5025001
בפקס': 03-9485835	ירושלים, 91030	ירושלים, 9195021	בפקס': 03-9485835
	בפקס': 02-5695347	בפקס': 02-6662908	

לכבוד	לכבוד	לכבוד	לכבוד
צבי אלון - מנכ"ל מועצת הצמחים	מר עבד גרה - מנהל השרותים הצומח ולביקורת	מר אריק שמאי - מנהל אגף א' (הסגר)	צבי אלון - מנכ"ל מועצת הצמחים
דרך העצמאות 40	משרד החקלאות,	משרד החקלאות	דרך העצמאות 40
יהוד, 5610102	ת.ד. 30	ת.ד. 30	יהוד, 5610102
פקס': 03-9503437	בית דגן, 5025001	בית דגן, 5025001	פקס': 03-9503437
דוא"ל: zvia@plants.org.il	בפקס': 03-9603005	בפקס': 03-9681571	דוא"ל: zvia@plants.org.il

לכבוד	לכבוד	לכבוד
מר אבי ארדיטי - ראש מנהל המכס	משטרת ישראל - יאחב"ל	מר אבי ארדיטי - ראש מנהל המכס
רחוב בנק ישראל 5	רח' פסח לב 1	רחוב בנק ישראל 5
ירושלים, 9195021	אזור תעשייה צפוני לוד	ירושלים, 9195021
בפקס': 02-6525276	בפקס': 08-9545260	בפקס': 02-6525276

שלום רב,

הנדון: דרישה לחדול מיבוא עגבניות – התראה לפני הגשת עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק

אלכסנדר שפירא **
אורנה קורנרייך-כהן*
הדס שגיא (ויבאום)
גבריאל רובנברך

בשם מרשינו, מגדלי עגבניות מפיתחת ניצנה (המושבים קדש ברנע, כמהין ובאר מילכה), המיוצגים על-ידי הוועדה החקלאית פיתחת ניצנה, הרינו לפנות אליכם בדברים, כדלקמן:

1. מרשינו הם חקלאים. מגדלי עגבניות בחלקת הארץ הנידחת בפיתחת ניצנה, המרוחקת מרחק נסיעה רב מבאר שבע, היא הישוב העירוני הסמוך. מרשינו, מגדלים בעמל כפיהם, בתנאי מחייה קשים וכנגד כל הסיכויים, גידולים חקלאיים לתפארת. עליהם תפארתה של המדינה. זו ציונות. ללא מרכאות.

בשנים האחרונות, ובפרט – בימים אלה ממש, ניצבים מרשינו בפני קטסטרופה של ממש, הנובעת מיבוא פרוע, לא מבוקר ולא מפוקח של עגבניות, אשר נגועות בוורוסים וחשודות במחלות, ואשר פוגעות לא רק במחיריהן של העגבניות תוצרת הארץ ומהווים סכנה לבריאות הצרכנים, אלא גם מעבירות מחלות ווירוסים ממדינות אחרות, ובכך מסבות למרשינו (ולמגדלי עגבניות אחרים) נזקים כלכליים אדירים, מהם ספק אם כולם יוכלו להתאושש.

* לשכת עורכי הדין של ישראל וניו יורק
** עייד רחייח

- 2 -

2. אנו פונים אליכם בפנייה דחופה זו בדרישה לעצור את ייבוא העגבניות לארץ כל עוד מתקיימת הפרה חוזרת ונשנית של תקנות הגנת הצומח (ייבוא צמחים, מוצרי צמחים, נגעים ואמצעי לוואי), תשס"ט – 2009 (להלן: "תקנות הגנת הצומח"). אנו מבקשים כי תבוצע בדיקה של כל מכולה ומכולה וכל משטח ומשטח כנדרש על פי תקנות הגנת הצומח.

3. כל תוצרת חקלאית המיובאת לארץ, נדרשת לעמוד בהוראות תקנות הגנת הצומח, שמטרתן לפקח כי תוצרת חקלאית המיובאת לארץ עומדת בדרישות תברואתיות שונות ותבטיח את בריאות הצרכנים כמו גם בטיחות החקלאות בארץ ומניעת יבוא נגעים ומחלות אשר עשויות לפגוע בצמחיה ובחקלאות הישראלית.

4. כך למשל, קובעות תקנות הגנת הצומח, כדלקמן:

- "לא ייבא אדם צמח, מוצר-צמח, נגע או אמצעי לוואי אלא אם נתקיימו בו הוראות תקנות אלה" (תקנה 2);

- "המייבא משלוח... יצרף למשלוח תעודת בריאות מקורית של ארץ המקור ויגישה למפקח בנמל היבוא"; (תקנה 5(א));

- "לא יתיר מפקח את הכנסתו של משלוח לישראל אלא לאחר שבדק אותו בנמל היבוא ואישר בכתב כי נתמלאו בו הוראות תקנות אלה"; (תקנה 7(א)).

- "כל עוד לא התיר המפקח את הכנסתו של המשלוח לישראל (אשר כאמור לעיל רשאי הוא לעשות רק לאחר בדיקתו ואישור בכתב כי הוא עומד בתנאי התקנות – הח"מ)... לא יעביר אדם את המשלוח ממקום אחסנתו, לא יפתח את אריזתו ולא יעשה בו כל טיפול, אלא לפי הוראות המפקח" (תקנה 7(ד)).

5. בדיקת המפקח הנדרשת על פי תקנות הגנת הצומח והמהווה תנאי לכניסת התוצרת החקלאית למדינת ישראל איננה דרישה טכנית. מדובר בדרישה מהותית שנועדה לאשר כי התוצרת החקלאית חופשיה מנגעים, זיהומים, מחלות וכל נגיף שעשוי לחולל מחלות בצמחים או לגרום להם נזק אחר.

במילים אחרות: בדיקה זו נועדה למנוע כניסת תוצרת חקלאית נגועה שעשויה לסכן את בריאות הציבור ואף לפגוע ולהעביר נגעים ומחלות לתוצרת החקלאית הגדלה בארץ – דבר אשר עשוי לגרום לנזקים עצומים, הן לצרכנים, הן לצמחים, הן למגדלים והן לחקלאות הישראלית בכללותה.

6. כך למשל, יש לבדוק כי חומרי ההדברה וההורמונים בהם נעשה שימוש בגידול הטובין המיובאים הם חומרים מאושרים שלא גרמו לשינויים או מפגעים בטובין; כך גם חשוב לבצע בדיקות מיקרוביאליות לאיתור חיידקים, וירוסים ומחלות (אשר עשויות להתפתח, למשל, בשל שימוש במים מזוהמים).
- לא למותר לציין גם, כי בדיקות אלה מסייעות לוודא כי הטובין המיובאים אינם משמשים גם להברחת סחורות אסורות אחרות או מוצרים שעשויים לפגוע בביטחון המדינה.
7. כך למשל, על מנת למזער את הסיכון מכניסת פתוגנים והדבק, קובעים היתרי/ רישיונות היבוא לעגבניות במפורש, כי חל איסור על יבוא עגבניות עם עוקץ (שארית הענף והעלים של העגבניה).
8. דא עקא, אמש הובא לידיעת מרשינו, כי מוכנסות למדינת ישראל עגבניות המיובאות מטורקיה אשר כלל לא עוברות בדיקה כלשהי, כנדרש לפי תקנות הגנת הצומח.
9. כך למשל, התברר למרשינו כי הותרה כניסתן של עגבניות עם עוקץ, בניגוד לרישיונות והיתרי היבוא הניתנים ליבואנים, וללא כל בדיקה הנדרשת כאמור. עגבניות מיובאות עם עוקץ וללא בדיקה, עשויות להפיץ מחלות ולפגוע בצמחיה בארץ, לרבות בגידולי העגבניות ולהביא לנזקים אדירים לחקלאות, לחקלאים ולצרכנים.
10. מבירורים שנערכו עולה, כי לא מבוצע הפיקוח הנדרש לפי תקנות הגנת הצומח, וזאת מטעמים של מחסור בכוח אדם, וכי על-כן, נערכת בדיקה מדגמית, חלקית ובלתי מספקת, אשר איננה מונעת את החדרת הפירות הפסולים מתורכיה.
11. ברור כי מחסור בכוח אדם אינו יכול לשמש תירוץ להפקרת החובה להגנת הצומח ובתוך כך על אזרחי מדינת ישראל וודאי שאיננו יכול להצדיק הפרה של הוראות דין (תקנות הגנת הצומח).
12. אם אמנם קיים מחסור בכוח האדם לביצוע הבדיקות הנדרשות לצורך אישור הטובין המיובאים, כנטען, ואין אפשרות להקצות כוח אדם הנדרש, כי אז התוצאה איננה יכולה להיות הקלה בפיקוח על התוצרת הנכנסת והכנסתה למדינת ישראל ללא בדיקה, אלא ויסות של הייבוא ובמידת הצורך עצירה וביטול של היבוא שאין די כוח אדם לבדיקתו.
13. לידיעתכם, חקלאים המייצאים את תוצרתם החקלאית לחו"ל נדרשים לעבור בדיקות קפדניות במסגרתן נבדק כל משטח ומשטח של מרכולתם העומדת לייצוא ואם קיים חשש מפני נגעים הרי שמשטחים אלה נפסלים. בדיקות קפדניות מבוצעות גם במדינות אליהן מבוצע היצוא.
- לא יעלה על הדעת שנציגי מדינת ישראל יקלו ראש דווקא עם תוצרת חקלאית אשר נכנסת למדינת ישראל ואשר עשויה לפגוע באזרחיה, בחקלאיה, ובצמחייה וחקלאות שבמדינה.

- 4 -

14. הצורך בבדיקת התוצרת המיובאת לארץ מקבלת משנה תוקף לאור העובדה כי עסקינן ביבוא של עגבניות ממדינת טורקיה.
- למרשינו ידוע כי בטורקיה קיימים ונפוצים זירוסים שונים התוקפים את גידולי העגבניות אשר אינם קיימים בארץ ואשר ייבואם ארצה עשוי לפגוע במערך האקולוגי ובתוצרת החקלאית. ידוע להם גם כי גידול העגבניות בטורקיה איננו נעשה בתנאי ביקורת קפדניים, כי אין בדיקה של המים המשמשים בגידול ואיכותם, של חומרי ההדברה והדישון בהם נעשה שימוש, של ההורמונים בהם נעשה שימוש במהלך הגידול וכיוצ"ב.
15. לא בכדי קובעות תקנות הגנת הצומח פיקוח מוגבר על עגבניות כאמור המיובאות ממדינות כדוגמת טורקיה, שאינן ארצות אירופה, מהטעם שקיים חשש שהחקיקה והתקינה בה אינן תואמות את הסטנדרטים הגבוהים הנהוגים בארצנו לתוצרת חקלאית ומזון.
- כך גם כאשר מדובר ביבוא ממדינות בהן קיימת מחלת ה- *Leptinotarsa decemlineata* Say; כאשר הפרי אינו חופשי מ- *Clavibacter michiganensis* sp. *michiganensis* (Smith) Davis et al; או אף כאשר המשלוח אינו "חופשי מעלים ושאריות צמחים" (כגון העוקץ בענייננו).
16. על כן, לא מאפשרות תקנות הגנת הצומח פטור מרישיון ייבוא לעגבניות במקרים כאמור. אי מתן פטור מרישיון במקרים אלה מעיד על הצורך בהקפדה יתרה של כלל התנאים הקבועים בתקנות הגנת הצומח.
17. לא ברור כיצד מי שאמון על יישום תקנות הגנת הצומח מאשר ונותן יד להפרתן הסדרתית בהיקפים אדירים כפי שהיא נעשית בפועל.
18. אשר על כן, הנכם נדרשים לעצור לאלתר ייבוא של עגבניות שאינן עוברות בדיקות כמפורט בתקנות ו/או שאינן עומדות בדרישות רישיונות/היתרי היבוא (לדוגמא לעניין העוקץ).
19. אם לא תתקבל עמדתכם עד ליום א', 26.8.2018, או אם תסרבו לפעול כאמור, ישקלו מרשינו הגשת עתירה בעניין לבית המשפט הגבוה לצדק.
20. אין באמור ו/או במה שאינו אמור במכתבנו זה כדי לגרוע מכל זכות ו/או סעד להם זכאים מרשינו.

טל גדי, עו"ד

בכבוד רב,

אלון שטרקמן, עו"ד